

УДК 339.9:330.34:005.44

Пузирьова П. В., д.е.н., професор,
Асланов Е., здобувач освіти другого
(магістерського) рівня вищої освіти,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ

Сучасний етап розвитку міжнародної економіки характеризується високим рівнем нестабільності, що обумовлено геополітичними конфліктами, фінансовими кризами, енергетичними ризиками, кліматичними змінами, цифровою трансформацією та порушенням глобальних ланцюгів постачання. Глобальна турбулентність формує нові умови функціонування світового господарства, у межах яких ключового значення набуває здатність економічних систем адаптуватися до кризових процесів, швидко відновлюватися після зовнішніх шоків та забезпечувати довгострокову стійкість розвитку. У зв'язку з цим концепція резильєнтності міжнародної економіки стає одним із пріоритетних напрямів сучасних наукових досліджень та економічної політики.

Резильєнтність міжнародної економіки розглядається як здатність глобальних економічних систем, держав, міжнародних корпорацій та фінансових інститутів ефективно реагувати на зовнішні виклики, мінімізувати негативні наслідки кризових явищ та забезпечувати стабільність функціонування в умовах невизначеності. У сучасних умовах резильєнтність стає стратегічним імперативом розвитку, що поєднує економічну стійкість, інноваційність, адаптивність, цифрову трансформацію та екологічну безпеку [1; 2; 3].

Одним із ключових викликів сучасної міжнародної економіки є геополітична нестабільність, яка супроводжується трансформацією глобальних ринків, зміною міжнародних економічних зв'язків та посиленням ризиків для міжнародної торгівлі. Порушення глобальних ланцюгів постачання, торговельні обмеження та нестабільність світових фінансових ринків суттєво впливають на економічну безпеку держав та міжнародних корпорацій. У цих умовах важливого значення набуває диверсифікація ринків, розвиток регіональної співпраці та формування нових механізмів економічної адаптації [4; 5]. Суттєвим чинником глобальної турбулентності є також цифрова трансформація світової економіки.

Активне впровадження цифровізації та smart-технологій створює нові можливості для економічного розвитку, проте одночасно формує нові ризики, пов'язані з цифровою нерівністю та технологічною залежністю. У зв'язку з цим резильєнтність міжнародної економіки значною мірою залежить від рівня цифрової адаптивності, розвитку цифрової інфраструктури та впровадження інноваційних технологій управління. Важливого значення набуває енергетична резильєнтність, яка передбачає здатність держав забезпечувати стабільність енергетичних систем в умовах глобальних криз та ресурсної нестабільності. У сучасних умовах міжнародна економіка активно орієнтується на розвиток відновлюваної енергетики, зелену економіку та сталий розвиток. Реалізація принципів European Green Deal, декарбонізації та ESG-трансформації сприяє формуванню стійких моделей економічного розвитку та мінімізації залежності від традиційних енергетичних ресурсів [6; 7].

Не менш важливим викликом є фінансова нестабільність, що супроводжується високою волатильністю світових ринків, інфляційними процесами та посиленням боргових ризиків. У цих умовах міжнародні фінансові інститути та держави активно впроваджують механізми сталого фінансування, ESG-інвестування та антикризові інструменти фінансового регулювання. Розвиток «зеленого» фінансування та цифрових фінансових технологій сприяє підвищенню стійкості фінансових систем та підтримці інноваційного розвитку.

Таблиця 1

Ключові виклики глобальної турбулентності та імперативи розвитку міжнародної економіки

Глобальний виклик	Прояви	Імперативи розвитку
Геополітична нестабільність	Торговельні конфлікти, санкції	Диверсифікація ринків та партнерств
Порушення ланцюгів постачання	Логістичні та ресурсні кризи	Регіоналізація виробництва
Цифрова трансформація	Технологічна залежність та кіберризики	Цифровізація та кіберрезильєнтність
Енергетична криза	Нестабільність енергетичних ринків	Розвиток зеленої енергетики
Фінансова нестабільність	Інфляція та волатильність ринків	Стале фінансування та ESG
Кліматичні зміни	Екологічні та ресурсні ризики	Green Deal та декарбонізація

Джерело: систематизовано на основі [1-7].

У сучасних умовах важливим імперативом розвитку міжнародної економіки є формування інноваційних екосистем та розвиток людського капіталу. Конкурентоспроможність держав і міжнародних корпорацій значною мірою залежить від рівня інноваційності, цифрових компетентностей та здатності до адаптації в умовах постійних змін.

Для України питання резильєнтності міжнародної економіки є особливо актуальним у контексті післявоєнного відновлення, інтеграції до європейського економічного простору та необхідності забезпечення економічної безпеки. Впровадження європейських стандартів ESG, цифровізації, сталого фінансування та інноваційного управління створює можливості для модернізації національної економіки, розвитку міжнародного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності держави у глобальному середовищі.

Таким чином, резильєнтність міжнародної економіки виступає стратегічною відповіддю на виклики глобальної турбулентності та визначає нові імперативи економічного розвитку. Поєднання цифрової трансформації, інноваційності, екологічної стійкості та адаптивного управління забезпечує формування конкурентоспроможних і стійких економічних систем, здатних ефективно функціонувати в умовах глобальної нестабільності. Для України розвиток економічної резильєнтності є важливою передумовою післявоєнного відновлення, забезпечення економічної безпеки та інтеграції до європейського економічного простору.

Література

1. Атаманчук, З. А., Дідович, І. І., & Рильський, В. В. (2024). Драйвери сталого розвитку країн в умовах глобалізації. *Бізнес Інформ*, 5, 16-25.
2. Бондаренко, Л., & Блавт, А. (2024). Акценти інвестування у сталий розвиток на принципах ESG в умовах воєнного стану в Україні. *Економіка та суспільство*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-48>
3. Дорошенко, Г., Калініченко, Л., Сукрушева, Г., Тернова, І.А., & Кононенко, Я. (2024). Реалізація цілей сталого розвитку на основі ESG-факторів крізь призму європейського досвіду. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*. DOI: 10.32702/2306_6814.2024.2.33
4. Пузирова, П. (2025). Методологічні підходи до забезпечення сталого розвитку біоекономіки в контексті цифрової трансформації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(8), 352-363.
5. Тарасюк, О. В. (2025). Теоретичні засади формування концепції сталого розвитку та її практична реалізація на сучасному етапі розвитку суспільства. *Економіка, управління та адміністрування*, 1(111), 51-63.
6. Туниця, Ю. Ю., Адамовський, О. М., & Загвойська, Л. Д. (2024). Ефективність економічної діяльності у контексті глобальних викликів і сталого розвитку. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Проблеми економіки та управління*, 8(1), 149-164.
7. Яценко, О. М. (2022). Циркулярна економіка як незворотній глобальний мегатренд та драйвер сталого розвитку України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*, 11-12, 131-143.